

Cartoons, kadertjes en illustraties leiden vaak de aandacht af Schoolboeken kunnen ook té leuk zijn

Kinderen leren beter als hun schoolboeken niet vol staan met kadertjes, cartoons en illustraties. Dat blijkt uit nieuw onderzoek, en wordt bevestigd door experts. “Je werkgeheugen kan maar een aantal zaken op hetzelfde moment opnemen”, zegt pedagoog Pedro De Bruyckere. Hij raadt uitgeverijen aan om alleen functionele illustraties te gebruiken.

GUY STEVENS

Kleurtjes, illustraties en kadertjes: de schoolboeken die leerlingen uit de lagere school of het middelbaar gebruiken, zien er vandaag stukken aantrekkelijker uit dan die van pakweg 30 jaar geleden. Allemaal met als doel de interesse van de leerling op te wekken en vast te houden, een taak die veel moeilijker is als die een grijze lap tekst voor zich zou hebben.

Maar nieuw onderzoek van Washington State University toont aan dat die *seductive details*, zoals ze genoemd worden, niet noodzakelijk een goed idee zijn. Zeker als ze niet rechtstreeks te maken hebben met de leerstof en als voornaamste doel hebben de boel op te leuken, kunnen ze voor te veel afleiding zorgen bij de leerlingen en daardoor zelfs een negatief effect hebben op de leerprestaties.

“De conclusie is niet onlogisch en ligt in de lijn van eerder onderzoek”, zegt pedagoog Pedro De Bruyckere van de Arteveldehogeschool in Gent. “Er zijn maar een aantal elementen die op hetzelfde moment door je werkgeheugen kunnen opgenomen worden. Als er te veel zaken je aandacht vragen die niets te maken hebben met de les, dan wordt er minder geleerd.”

Hoofdtakken en zijtakken

Pedagoog Bert Smits noemt overzicht behouden erg belangrijk in leren. “Je moet goed begrijpen wat de hoofdtakken van de boom zijn, om te kunnen onderscheiden wat de zijtakken zijn die ermee verbonden zijn. Als de kern voldoende duidelijk is, kan verbreding”, zegt Smits. “Maar als die zijtakken te anekdotisch zijn of eigenlijk weinig met de hoofdtak te maken hebben, dan leiden ze vooral af. We moeten dus af van het idee dat die verrijking er alleen is om de boel leuker te maken.”

Hun boeken visueel aantrekkelijker maken is volgens Smits de voornaamste reden voor makers en uitgeverijen om bijkomende beelden, cartoons en anekdotes te gaan opnemen in boeken. “En door de digitalisering zijn daar ook veel meer mogelijkheden toe. De jongste jaren merk je goed dat ze in heel veel boeken aanwezig zijn.”

Van In, de grootste uitgeverij van schoolboeken, zegt *seductive details* te vermijden. “We gebruiken wel motiverende elementen in de leerstof”, klinkt het. Dat gaat van figuurtjes die leerlingen door het boek gidsen tot cartoons waarop, bijvoorbeeld in een handboek Engels, de werkwoordvervoegingen gebruikt worden. “In specifieke domeinen bieden we ook prikkelarme versies aan van de handboeken, bijvoorbeeld voor kinderen die zich moeilijk kunnen concentreren.”

Balans vinden

“Je moet een balans vinden”, zegt De Bruyckere. “Tekst met een afbeelding is inderdaad beter dan tekst alleen, maar wel alleen als die afbeelding effectief te maken heeft met de inhoud en die verduidelijkt. Een cartoon die grappig is maar niets met de inhoud van de les te maken heeft, leidt te veel af.”

